Dosarul nr. 21rji-393/25 / 1-25065088-02-21rji-18122025/
Judecătoria Hîncești (sediul Central)
Judecător: Valentina Suruceanu

D E C I Z I E
În numele legii

01 octombrie 2026 mun. Chişinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Centru
în componența:
Președintele completului, judecător Ion Bulhac
Judecătorii Natalia Mămăligă și Vitalie Pîslariuc

a judecat în ordine de recurs, în procedură scrisă, recursul declarat de directorul Penitenciarului nr. 3 - Leova, împotriva încheierii Judecătoriei Hîncești (sediul Central) din 06 noiembrie 2025, cu privire la plângerea condamnatului Vivat Mihail referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului, garantate de art. 3 CEDO.

Termenul de examinare a cauzei:
în procedura primei instanțe din 29.07.2025-06.11.2025;
în procedura instanței de recurs din 18.12.2025-01.10.2026.
Procedura de notificare a părților a fost executată.

Asupra recursului declarat, în baza materialelor din dosar, Colegiul penal al Curţii de Apel Centru,

C O N S T A T Ă:

1. La data de 12 mai 2025, în Judecătoria Hîncești, sediul Leova a fost înregistrată, plîngerea depusă de condamnatul Vivat Mihail, referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale..
2. Prin încheierea Judecătoriei Hîncești (sediul Central) din 06 noiembrie 2025, s-a dispus:
Se constată că, plîngerea condamnatului Vivat Mihail privind constarea condițiilor inumane de detenție care afectează grav drepturile condamnatului în temeiul art. 473[2] -

*473⁴ din Codul de procedură penală, din Penitenciarul nr. 3 Leova*****, ca fiind depusă în termenul prevăzut la art. 473² alin. (5) din Codul de procedură penală.*

*Se admite plângerea condamnatului Vivat Mihail privind constarea condițiilor inumane de detenție care afectează grav drepturile condamnatului în temeiul art. 473² - 473⁴ din Codul de procedură penală. Se constată că, condamnatul Vivat Mihail a fost deținut și se deține în Penitenciarul nr. 3 Leova*****, în condiții inumane, contrare prevederilor art. 3 CEDO, pentru perioada 25 august 2023 pînă la 06 noiembrie 2025, data emiterii prezentei încheieri, în calitate de condamnat ceea ce constituie - 804 (opt sute patru) zile.*

*Se reduce pedeapsa condamnatului Vivat Mihail pentru perioada de deținerii în Penitenciarul nr. 3 Leova***** în calitate de condamnat în conformitate cu prevederile art. 473⁴ din Codul de procedură penală, pentru perioada 25 august 2023 pînă la 06 noiembrie 2025, data emiterii prezentei încheieri, cu calcularea o zi de închisoare pentru o zi de arest preventiv.*

Termenul pedepsei definitive stabilite condamnatului Vivat Mihail prin sentința Judecătoriei Cimişlia, sediul Central din 19 ianuarie 2023, de 8 (opt) ani închisoare se reduce cu 80 (optzeci) zile.

Totodată, la calcularea acestui termen urmează a fi luată în considerare și perioada redusă prin încheierea Judecătoriei Cimişlia, sediul Central din 24 august 2023, de 398 (trei sute nouăzeci și opt) zile care este distinctă de perioada redusă prin prezenta încheiere.

În privința perioadei rămase de 4 (patru) zile de detenție în Penitenciarul nr.3 Leova, calculate în condiţiile art. 473⁴ alin. (4) din Codul de procedură penală (din perioada de 955 zile și care nu au putut fi împărțite la 10), va fi acordată în calitate de despăgubire condamnatului Vivat Mihail suma de bani în mărime de 4 (patru) unități convenționale ce constituie 200 (două sute) lei, și anume unitate convențională pentru fiecare zi în care a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM.

Se obligă administrația Penitenciarului nr. 3 Leova, să înlăture condiţiile precare de detenţie, stabilindu-i un termen de 15 zile, după expirarea căruia.

3. La 24 noiembrie 2025, directorul Penitenciarului nr. Penitenciarului 3 -Leova, a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Hîncești (sediul Central) din 06 noiembrie 2025, solicitând casarea încheierii și emiterea unei soluții noi de respingere a plângerii formulate.

4. În motivarea recursul, a indicat că încheierea contestată are un caracter general și superficial, întrucât instanța de fond a constatat existența condițiilor inumane de detenție

fără o examinare completă și individualizată a probelor prezentate de administrația penitenciarului.
5. Totodată, condamnatul a formulat afirmații generale privind încălcarea art. 3 din CEDO, fără a concretiza deficiențele materiale sau împrejurările care au atins pragul minim de gravitate necesar pentru calificarea tratamentului drept inuman ori degradant.
6. Recurentul invocă faptul că, deși sarcina demonstrării caracterului corespunzător al condițiilor de detenție revine administrației penitenciare, persoana condamnată are obligația de a indica în mod concret esența încălcării reclamate, iar afirmațiile privind relele tratamente trebuie să fie susținute de un ansamblu de indicii suficient de temeinice, clare și concordante, care să confirme încălcarea dincolo de orice dubiu rezonabil.
7. Administrația penitenciarului susține că condițiile materiale în care a fost deținut Vivat Mihail au corespuns standardelor aplicabile, iar eventualele reduceri ale spațiului personal au fost scurte, ocazionale și minore, fiind compensate prin libertatea de mișcare și accesul la activități în afara camerei. Condamnatul ar fi beneficiat de plimbări, de acces la terenurile sportive, sala de forță, bibliotecă, biserică și școala profesională, circumstanțe care, în opinia recurentului, infirmă existența unui tratament contrar art. 3 din CEDO.

8. *Verificînd încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate şi cercetând materialele cauzei, Colegiul penal consideră necesar de a respinge ca nefondat recursul declarat, din următoarele considerente.*

9. Potrivit prevederilor art. 447 alin (1) și (2) Cod de procedură penală, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.
10. Conform art. 448 alin. (1) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs.
11. Potrivit art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii respinge recursul, menţinînd hotărîrea atacată, dacă recursul este nefondat.

12. Din materialele cauzei se atestă că, condamnatul Vivat Mihail a înaintat plângere împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie.
13. Instanța a constatat că, în perioada 25 august 2023 - 06 noiembrie 2025, Vivat

Mihail a fost deținut în celule supraaglomerate, fără a beneficia de norma minimă de 4 m^2 de spațiu locativ. Datele prezentate chiar de administrația penitenciarului demonstrau că acesta a fost plasat în celule în care spațiul disponibil pentru fiecare deținut era inferior limitei legale, suprafața indicată fiind calculată fără excluderea mobilierului și a anexelor sanitare, iar în anumite situații spațiul efectiv disponibil ar fi fost mai mic de 2 m^2.

14. Instanța a apreciat drept pur declarative afirmațiile administrației penitenciarului potrivit cărora condițiile de detenție ar fi fost corespunzătoare, acestea fiind contrazise de rapoartele Consiliului pentru Prevenirea Torturii, ale Ombudsmanului și ale Comitetului European pentru Prevenirea Torturii. Rapoartele respective relevă persistența supraaglomerării, ventilarea insuficientă, accesul limitat la lumină naturală, condițiile igienico-sanitare necorespunzătoare, insuficiența cabinelor de duș, lipsa personalului medical și accesul limitat la servicii medicale.

15. Totodată, s-a constatat că administrația penitenciarului nu a prezentat probe sau explicații concludente care să combată alegațiile condamnatului și nici să demonstreze respectarea regimului legal de executare a pedepsei, inclusiv a regulilor privind separarea deținuților în funcție de categoria infracțiunii și tipul penitenciarului stabilit prin hotărârea de condamnare.

16. Evaluând efectele cumulative ale acestor condiții și durata îndelungată a detenției, instanța a concluzionat că dificultățile suportate de condamnat au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent privării de libertate și au atins pragul minim de severitate necesar pentru constatarea unui tratament inuman și degradant, contrar art. 3 din CEDO. În consecință, plângerea a fost admisă, fiind constatată detenția în condiții necorespunzătoare pe parcursul a 804 zile. În temeiul art. 473^4 din Codul de procedură penală, instanța a dispus reducerea pedepsei definitive cu 80 de zile, distinct de reducerea de 398 de zile acordată anterior, precum și achitarea unei despăgubiri de 200 de lei pentru perioada rămasă care nu putea fi inclusă în calculul reducerii. De asemenea, administrația Penitenciarului nr. 3 - Leova a fost obligată să înlăture condițiile precare de detenție în termen de 15 zile și să informeze instanța despre executarea încheierii.

17. În acest sens, Colegiul notează, că din actele dosarului, și anume Raportul prezentat de penitenciar în baza art. 473^3 alin. (2) Cod de procedură penală, condamnatul Vivat Mihail a fost reținut la 26 iulie 2022, începutul termenului a fost stabilit din 26 iulie 2022 iar sfârșitul termenului fiind la data de 25 iulie 2030, cu M/C - 22 iunie 2029.

18. Colegiul atestă că începutul perioadei de detenție în cadrul Penitenciarului 3-Leova este de la 24 august 2023.

19. Potrivit plângerii formulare, condamnatul își exprimă dezacordul cu condițiile de detenție pentru perioada în care a fost deținut în Penitenciarul 3 Leova*****.

20. Analizând materialele cauzei prin prisma motivelor invocate în recurs, Colegiul penal ajunge la concluzia că soluția instanței de fond este una corectă și întemeiată, fiind rezultatul unei aprecieri multiaspectuale a circumstanțelor de fapt raportate la probele administrate în cauză, or, instanța de fond a examinat nu doar susținerile condamnatului, ci și poziția administrației penitenciare, raportul prezentat de aceasta, chestionarele privind condițiile de detenție, precum și standardele naționale și convenționale aplicabile în materia art. 3 CEDO.

21. Colegiul reține că argumentul recurentului potrivit căruia instanța de fond s-ar fi întemeiat pe constatări generale, fără a efectua o analiză individualizată a situației condamnatului Vivat Mihail, nu poate fi reținut ca întemeiat.

22. Din conținutul încheierii contestate rezultă că instanța de fond a examinat perioada concretă de detenție a condamnatului în Penitenciarul nr. 3 - Leova, celulele în care acesta a fost plasat, suprafața fiecărei celule, numărul persoanelor deținute, condițiile igienico-sanitare, accesul la lumină naturală și ventilare, posibilitatea beneficierii de asistență medicală, precum și respectarea cerințelor privind regimul de executare a pedepsei. Prin urmare, constatarea încălcării art. 3 din Convenție nu a fost întemeiată exclusiv pe situația generală existentă în instituția penitenciară, ci pe circumstanțe care privesc nemijlocit condițiile în care Vivat Mihail și-a executat pedeapsa în perioada supusă examinării.

23. Contrar susținerilor recurentului, condamnatul a indicat în mod suficient de concret esența încălcărilor reclamate, invocând, în principal, supraaglomerarea celulelor și nerespectarea normei minime de 4 m^2 de spațiu locativ pentru fiecare persoană deținută. Aceste afirmații nu au rămas la nivelul unor simple alegații, fiind confirmate inclusiv prin datele furnizate de administrația Penitenciarului nr. 3 - Leova, din care rezultă suprafața celulelor și numărul persoanelor cazate în acestea.

24. Astfel, potrivit informațiilor prezentate de însăși instituția recurentă, Vivat Mihail a fost deținut în celula nr. 77, cu suprafața de 13,7 m^2 și trei persoane cazate, în celula nr. 162, cu suprafața de 14,20 m^2 și patru persoane cazate, în celula nr. 163, cu suprafața de 36,20 m^2 și nouă persoane cazate, precum și în celula nr. 70, cu suprafața de 23,90 m^2 și cinci persoane cazate. Aceste date denotă că, în mai multe intervale, spațiul teoretic atribuit fiecărei persoane s-a situat sub limita de 4 m^2, chiar înainte de scăderea suprafeței ocupate de mobilier și anexele sanitare (f.d. 3).

25. Colegiul penal constată că administrația penitenciarului nu numai că nu a infirmat alegațiile condamnatului referitoare la supraaglomerare, dar, prin informațiile prezentate, a confirmat existența unui spațiu personal inferior limitei prevăzute de legislația națională. Prin urmare, critica recurentului referitoare la lipsa unor probe concrete este contrazisă de materialele cauzei și reprezintă, în esență, o interpretare diferită a acelorași

date, fără a demonstra existența vreunei erori de fapt sau de drept în raționamentul instanței de fond.

26. Colegiul reține că, în conformitate cu principiile jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, atunci când spațiul personal disponibil unei persoane deținute este mai mic de 3 m^2, se instituie o prezumție puternică de încălcare a art. 3 din Convenție. Această prezumție poate fi înlăturată numai dacă diminuarea spațiului a fost de scurtă durată, ocazională și minoră, dacă persoana a beneficiat de suficientă libertate de mișcare și de activități adecvate în afara celulei, iar condițiile generale de detenție au fost corespunzătoare.

27. În speță, administrația penitenciarului nu a demonstrat cumulativ existența circumstanțelor capabile să înlăture prezumția respectivă. Simpla menționare a accesului condamnatului la plimbări, terenuri sportive, sala de forță, bibliotecă, biserică sau școala profesională nu este suficientă, în lipsa unor date individualizate referitoare la frecvența, durata și caracterul efectiv al accesului lui Vivat Mihail la aceste activități. De asemenea, nu s-a demonstrat că perioadele în care acesta a dispus de un spațiu insuficient au fost scurte, ocazionale și minore.

28. Dimpotrivă, perioada supusă examinării, cuprinsă între 25 august 2023 și 06 noiembrie 2025, are un caracter îndelungat, constituind 804 zile. Durata semnificativă a expunerii la condiții necorespunzătoare reprezintă un element esențial la aprecierea pragului de severitate impus de art. 3 din Convenție și exclude calificarea deficiențelor constatate drept inconveniente izolate ori inerente executării unei pedepse privative de libertate.

29. Colegiul penal apreciază drept neîntemeiată și argumentarea recurentului potrivit căreia condițiile de detenție au corespuns standardelor minime aplicabile, or, poziția administrației penitenciarului este contrazisă de constatările instituțiilor naționale și internaționale competente, inclusiv de rapoartele Consiliului pentru Prevenirea Torturii, ale Avocatului Poporului și ale Comitetului European pentru Prevenirea Torturii, care au relevat persistența supraaglomerării, ventilarea insuficientă, accesul limitat la lumină naturală, condițiile igienico-sanitare precare, insuficiența facilităților de duș, precum și deficiențele privind asigurarea personalului și a serviciilor medicale în Penitenciarul nr. 3 - Leova.

30. Deși rapoartele menționate descriu situația generală existentă în instituția penitenciară, acestea constituie surse probatorii relevante și obiective, care pot confirma credibilitatea alegațiilor individuale ale condamnatului. Instanța de fond nu a utilizat constatările respective în mod izolat, ci le-a coroborat cu informațiile prezentate de administrația penitenciarului și cu împrejurările concrete referitoare la detenția lui Vivat Mihail. O asemenea metodă de apreciere corespunde art. 473^3 din Codul de procedură

penală, care impune instanței să țină seama atât de probele prezentate de părți, cât și de rapoartele instituțiilor naționale și internaționale în domeniu.

31. Colegiul subliniază că, în materia condițiilor de detenție, administrația penitenciarului se află într-o poziție probatorie privilegiată, întrucât deține documentele și informațiile referitoare la numărul persoanelor cazate, dimensiunile și dotarea celulelor, condițiile sanitare, regimul zilnic, accesul la servicii medicale și activitățile desfășurate în afara spațiilor de cazare. Din acest considerent, în conformitate cu art. 473^3 alin. (2) din Codul de procedură penală, sarcina demonstrării lipsei încălcării condițiilor de detenție și a lipsei prejudiciului moral revine reprezentantului administrației instituției penitenciare.

32. În consecință, după ce condamnatul a prezentat o descriere suficient de concretă și plauzibilă a condițiilor contestate, administrației penitenciarului îi revenea obligația de a răspunde prin date precise, complete și verificabile. Or, recurentul nu a prezentat elemente probatorii concludente care să demonstreze suprafața locativă efectiv disponibilă condamnatului, după excluderea anexelor sanitare și a spațiului ocupat de mobilier, nici informații individualizate care să ateste că eventualele deficiențe au fost compensate printr-o libertate reală și suficientă de mișcare în afara celulei.

33. Referitor la argumentul recurentului potrivit căruia menținerea curățeniei constituie și o obligație a persoanelor condamnate, Colegiul penal notează că acesta nu este de natură să exonereze administrația penitenciarului de obligațiile sale pozitive. Obligația deținuților de a respecta regulile de igienă și de a menține ordinea în spațiile de cazare nu înlătură responsabilitatea statului de a asigura infrastructura, instalațiile sanitare, apa, produsele de igienă, ventilarea, iluminarea și accesul la servicii medicale necesare desfășurării detenției în condiții compatibile cu demnitatea umană.

34. Prin urmare, nu poate fi transferată asupra condamnatului responsabilitatea pentru deficiențe structurale precum supraaglomerarea, insuficiența cabinelor de duș, ventilarea necorespunzătoare, accesul limitat la lumină naturală ori lipsa personalului medical. Aceste aspecte țin de modul de organizare și administrare a sistemului penitenciar și intră în sfera obligațiilor pozitive ale statului, care nu pot fi diminuate prin invocarea îndatoririlor individuale ale persoanelor private de libertate.

35. Colegiul penal reține drept relevantă și constatarea instanței de fond privind nerespectarea regulilor de separare a condamnaților în funcție de categoria infracțiunii și regimul penitenciar stabilit prin hotărârea de condamnare. Administrația penitenciarului nu a prezentat probe suficiente care să demonstreze că Vivat Mihail a fost deținut exclusiv în sectoare corespunzătoare categoriei și regimului de executare stabilit. O asemenea deficiență, examinată împreună cu supraaglomerarea și celelalte condiții materiale constatate, este susceptibilă să afecteze siguranța, integritatea fizică și psihică, precum și demnitatea persoanei condamnate.

36. În acest context, Colegiul menționează că, pentru constatarea încălcării art. 3 din Convenție, nu este necesară demonstrarea unei intenții directe a administrației penitenciare de a umili ori înjosi persoana deținută. Lipsa unui asemenea scop nu exclude caracterul inuman sau degradant al tratamentului, determinant fiind efectul obiectiv al condițiilor asupra persoanei și faptul dacă suferințele provocate au depășit nivelul inevitabil asociat detenției.

37. Colegiul penal constată că instanța de fond a aplicat corect criteriul efectului cumulativ al condițiilor de detenție. Supraaglomerarea nu a fost analizată separat, ci împreună cu ventilarea insuficientă, accesul limitat la lumină naturală, deficiențele igienico-sanitare, accesul problematic la servicii medicale și nerespectarea regimului de separare. Privite în ansamblu și raportate la durata de 804 zile, aceste condiții au fost în mod justificat apreciate ca depășind pragul minim de severitate prevăzut de art. 3 din Convenție.

38. În ceea ce privește măsura compensatorie dispusă, Colegiul penal constată că aceasta corespunde mecanismului instituit prin art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală. Pentru perioada de 804 zile executată în condiții contrare art. 3 din Convenție, instanța de fond a aplicat limita minimă de compensare, respectiv o zi de reducere pentru fiecare zece zile de detenție în condiții precare, dispunând reducerea pedepsei cu 80 de zile. Această modalitate de calcul este proporțională cu natura și intensitatea încălcărilor constatate și nu poate fi considerată excesivă.

39. Privitor, la formularea referitoare la calcularea „unei zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv” urmează a fi interpretată în coroborare cu motivarea și cu rezultatul matematic al calculului efectuat. Din ansamblul încheierii rezultă neechivoc că instanța a aplicat raportul legal de o zi de reducere pentru zece zile de detenție în condiții precare. O exprimare incorectă izolată nu poate prevala asupra conținutului real al măsurii dispuse și nu constituie un viciu apt să determine casarea unei soluții legale în substanța sa.

40. În aceste condiții, Colegiul penal constată că încheierea contestată cuprinde motive suficiente, pertinente și concordante, care permit înțelegerea raționamentului urmat de instanța de fond. Faptul că recurentul nu este de acord cu modul de apreciere a probelor nu echivalează cu lipsa motivării și nu demonstrează caracterul arbitrar al concluziilor instanței. Instanța de fond a examinat argumentele esențiale ale părților, a indicat probele pe care și-a fundamentat soluția și a raportat circumstanțele stabilite la normele naționale și convenționale aplicabile.

41. Prin urmare, motivele invocate în recurs nu relevă existența unor erori de fapt sau de drept care să afecteze legalitatea și temeinicia încheierii contestate, ci exprimă dezacordul administrației penitenciarului cu aprecierea probelor și cu concluziile instanței de fond. Or, simpla reiterare a poziției potrivit căreia condițiile de detenție ar fi fost

corespunzătoare, fără prezentarea unor probe individualizate și concludente, nu constituie un temei suficient pentru casarea hotărârii.

42. Colegiul constată că recurentul nu a prezentat argumente convingătoare care să demonstreze că reducerea aplicată ar fi excesivă sau contrară prevederilor legale. Dimpotrivă, aplicarea limitei minime prevăzute de art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală confirmă caracterul echilibrat al soluției pronunțate.

43. Față de lucrul judecat de primă instanță, Colegiul penal constată o motivare amplă și temeinică a încheierii pronunțate cu privire la circumstanțele concludente în raport cu cerințele formulate, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului argumentelor primei instanțe. În cazul în care instanța de fond și-a motivat soluția luată, arătând în mod concret la împrejurările care fundamentează concluziile sale, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță.

44. În circumstanțele reținute, Colegiul penal ajunge la concluzia, că recursul declarat urmează a fi respins ca nefondat.

45. În conformitate cu art. 447, art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod procedură penală, Colegiul Penal al Curţii de Apel Centru,

D E C I D E:

Respinge ca nefondat, recursul declarat de directorul Penitenciarul nr. 3 – Leova și menține încheierea Judecătoriei Hîncești (sediul Central) din 06 noiembrie 2025.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului, judecător Ion Bulhac

Judecător Natalia Mămăligă

Judecător Vitalie Pîslariuc